

Крищенко Андрій Євгенович, заступник Голови
Національної поліції України - начальник
Головного управління Національної поліції у
м. Києві, кандидат юридичних наук

ЯВИЩЕ КОРУПЦІЇ ТА ВПЛИВ ЇЇ НА ПРАВОПОРЯДОК

Явище корупції та протидія їй завжди викликало підвищений інтерес у державних органів, які стоять на стражі правопорядку. А особливо останнім часом, коли керівництво держави та МВС проводять активні заходи щодо подолання такого ганебного явища у суспільстві, як корупція. Вона перетворилася в системну проблему, що впливає на всі сфери життя держав, у тому числі, правопорядок.

Корупція залишається глобальною проблемою сучасного суспільства, від вирішення, якої буде залежати подальший розвиток суспільства. Держава в особі правоохоронних органів, намагається боротися з проявами, корупції, але її рівень залишається високим. Проблема корупції в Україні і в світі набуває все більших масштабів, що простягається на всі континенти, поширюється в усіх шарах суспільства та серед всіх гілок влади.

Для кращого уявлення виникає необхідність визначити, що розуміється під терміном «корупція», оскільки суспільство, науковці і держава не мають однозначного розуміння цього явища.

У ст. 8 Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності, яка була підписана 12 грудня 2000 року в Палермо, корупція визначається як умисні кримінально-карані діяння, які включають: обіцянку, пропозицію або надання державній посадовій особі, особисто або через посередників, будь-якої неправомірної переваги для самої посадової особи або іншої фізичної або юридичної особи з тим, щоб ця посадова особа вчинила будь-яку дію чи бездіяльність при виконанні своїх посадових обов'язків. Вимагання або прийняття державною посадовою особою, особисто або через посередників, будь-якої неправомірної переваги для самої посадової особи або іншої фізичної або юридичної особи з тим, щоб ця посадова особа вчинила будь-яку дію чи бездіяльність при виконанні своїх посадових обов'язків.

Великий тлумачний словник корупцію визначає, як діяльність осіб, уповноважених на виконання державних функцій, спрямована на протиправне використання наданих їм повноважень для одержання матеріальних благ, послуг, пільг або інших переваг, тобто пряме використання посадовими особами свого службового становища з метою особистого збагачення.

У документах ООН про міжнародну боротьбу з корупцією дано визначення корупції: зловживання державною владою для одержання вигоди в особистих цілях, в цілях третіх осіб або груп.

Вітчизняне законодавство визначає, корупція це - використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону, наданих їй

службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей.

Корупцію потрібно розглядати у вузькому і широкому сенсі. У вузькому сенсі - явище, коли посадові особи навмисно нехтують своїми обов'язками або діють всупереч своїм обов'язкам заради певної матеріальної винагороди.

Поряд з корупцією в вузькому сенсі існують хабарництво і чиновницьке підприємництво. Хабарництво відрізняється від корупції тим, що чиновника підкуповують не заради порушення його обов'язків, а заради їх виконання. Форми зловживань службовим становищем дуже різноманітні, за різними критеріями виділяють різні види корупції, умовно її можна розділити на дрібну та велику. Між ними, незважаючи на істотну різницю в рівнях, існує взаємозв'язок і взаємозалежність, обумовленість і спільність.

Основні джерела корупції різноманітні. Перший і самий безмежний - державні фінансові та товарні потоки. Друге джерело - кишені громадян і підприємців, у яких є правомірні і протиправні актуальні потреби і інтереси, реалізація яких можлива лише через ті чи інші рішення чиновників.

Створюючи умови нестабільного правопорядку, корупція унеможливає ефективне функціонування економіки, досягнення гармонії в діях законодавчої, виконавчої та судової влади. В умовах корумпованості пасивно здійснюється діяльність різних громадських і приватних організацій, що не гарантується вільний розвиток людини, а також не задовольняються його матеріальні і духовні потреби.

У свою чергу правопорядок виникає не стихійно, а за організаційної діяльності держави, її органів, тим самим протистоячи проявам корупції, яка спочатку руйнує системність і стійкість, а лише потім, при потуранні з боку держави, набуває організованість і системний характер.

Зміцнення правопорядку в суспільстві неможливо без забезпечення законності в діяльності самого державного апарату, без ліквідації таких негативних явищ, як корупція. Стабільний правопорядок складає основу сучасного цивілізованого життя суспільства. Корупція впливає на правопорядок, як дестабілізуючий фактор і є загрозою втрати правом свого регулятивного значення та може призвести до кризи правової системи.

В умовах дестабілізуючого впливу корупції на правопорядок, унеможливується ефективне функціонування та розвиток економіки, стабільної взаємодії законодавчої, виконавчої та судової гілок влади. За умов засилля корупції відмічається недостатній рівень діяльності

громадсько-політичних об'єднань, що в свою чергу тягне за собою певні обмеження в розвитку громадян та задоволення їх матеріальних, духовних та інших потреб.

Отже проблема корупції існує з давніх часів. Вона розповсюджена, в тій чи іншій мірі не тільки в країнах, що переживають своє становлення, а й в розвинених державах. Це явище проникло в усі сфери життя суспільства, чим суттєво впливає на правопорядок. Одним із важливих факторів, що будуть нівелювати руйнівний вплив проявів корупції на правопорядок, повинні бути вироблення державою додаткових заходів законодавчого, процесуального, техніко-юридичного, ідеологічного та організаційного характеру з метою забезпечення стабільного і ефективного регулятивного впливу права, на проблему.

Список використаних джерел

1. [Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31 жовтня 2003 р.](#) ратифікована згідно із Законом України.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. В. Т. Бусел. - Київ ; Ірпінь, 2003. - 1427 с.
3. [Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією № ETS173 від 27 січня 1999 р.](#) ратифікована згідно із Законом України «Про ратифікацію Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією» від 18 жовтня 2006 р. № 252-У URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252>.
4. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № П00-УІІІ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

Крук Євген Васильович,

аспірант кафедри міжнародного приватного права
Київського інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса
Шевченка, заступник Голови Вищого
антикорупційного суду

**КОНФІСКАЦІЯ НЕЗАКОННИХ АКТИВІВ ОСІБ,
УПОВНОВАЖЕНИХ НА ВИКОНАННЯ ФУНКЦІЙ ДЕРЖАВИ
АБО МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ, ЯК РІЗНОВИД
ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ВЧИНЕННЯ
КОРУПЦІЙНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ**

Дослідження теми запобігання корупції в аспекті визначення особливостей юридичної відповідальності за вчинення корупційних правопорушень доцільно розпочати зі з'ясування змісту поняття «корупція». Чинне законодавство України не містить дефініції даного терміну, однак сутність корупції та характер негативних наслідків, спричинених нею, описані в абзаці п'ятому преамбули Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією, відповідно до якої корупція загрожує правопорядку, демократії та правам людини, руйнує належне